

اخلاق خانواده

جمعی از نویسندگان

به کوشش زهرا ابت‌اللهی

۴. توجه به تفاوت‌ها در رفتار با همسر

در طول تاریخ و در جوامع مختلف همواره زنان با مردان تفاوت‌هایی داشته‌اند، هرچند تربیت و آموزش‌های رسمی و غیررسمی در تنوع و شدت این تفاوت‌ها اثرگذار بوده است. ابعاد این تفاوت‌ها عبارت است از: جسمی و فیزیولوژیکی، عاطفی و روانی، رفتار و عملکرد و نیز خواسته‌ها و انتظارات. اسلام نیز بر وجود این تفاوت‌ها و تنظیم رفتارها براساس آن صحه نهاده است. امام صادق علیه السلام فرمود:

مردم مادامی که متفاوت باشند، در جهت خیر و خوبی سیر می‌کنند. پس هنگامی که مساوی گردند، نابود می‌شوند.^۲

۱. اَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ. (رعد (۱۳): ۲۸)

۲. الناس بغير ما تفاوتوا فاذا استواوا هلكوا. (مجلسی، بحار الأنوار، ج ۱۷، ص ۱۰۱)

یکی از مهارت‌هایی که زوج‌های جوان باید بیاموزند، شناخت این تفاوت‌ها (به میزان واقعی و نه افراطی) و تنظیم رفتارها و انتظارات خود براساس آن است. از این رو باید دانست: یک زن‌ها از نظر جسمی ظریف‌ترند. مردان عضلات قوی‌تر و قدرت بدنی بیشتری دارند. در ضمن خون مردان دارای اکسیژن بیشتری است و قلب آنها نیز به هنگام فعالیت بدنی مجال بیشتری برای فعالیت دارد. بر همین اساس به هنگام تقسیم وظایف در خانواده، مردان باید بخش سخت‌افزاری امور خانه را برعهده گیرند و زنان نیز امور نرم‌افزاری خانواده را.

دو. مردان کلی‌نگرتر هستند و زنان به جزئیات دقت بیشتری دارند. بنابراین مردان باید بکوشند به امور جزئی خانه‌داری زنان توجه و آن را تحسین کنند. زنان نیز از بی‌توجهی مردان نسبت به جزئیات رفتاری خود تعجب نکنند. آنان مردان را متوجه جزئیات کنند تا واکنش مناسب آنان را ببینند.

سه. مردان نسبت به آنچه می‌بینند و زنان نسبت به آنچه لمس می‌کنند، حساس‌ترند. پسران حتی در چند هفته اول زندگی به الگوهای بینایی علاقه بیشتری نشان می‌دهند، اما در دختران حساسیت لمسی از بدو تولد مشاهده می‌شود. براساس این تفاوت‌ها، زنان باید به آرایش، زیبایی و نوع پوشش خود در خانه توجه نمایند و در ضمن عشوه‌گری زنانه را نیز فراموش نکنند.^۱ مردان نیز زیبایی و خودآرایی همسر خود را تحسین نمایند تا انگیزه او برای برآوردن نیاز شوهر قوی‌تر شود. افزون بر این، مردان از تأثیر مثبت تماس‌های بدنی با همسر خود غفلت نکنند و توجه داشته باشند که وقتی زنان تحت فشار جسمی یا روانی هستند، تمایل بیشتری به نوازش دارند.

چهار. مردان بیشتر هدف‌مدار و زنان رابطه‌مدارند. بر همین اساس مردان بیشتر به موفقیت‌های اجتماعی و زنان بیشتر به هدف‌هایی با موفقیت احساسی مانند عشق، علاقه دارند. بنابراین مردان باید به همسر خود اظهار علاقه کنند و به احساسات او اهمیت دهند. وقتی همسرشان با احساس سخن می‌گوید، به خوبی گوش دهند و هنگامی که ناراحت است، با او همدردی کنند. نیز از نگاه، کلام و رفتاری که نشان‌دهنده ارتباط صمیمی و عاشقانه است، غفلت نورزند.

۱. امام صادق (ع) یکی از نیازمندی‌های زن را در روابط با همسرش، عشق‌ورزی همراه با عشوه‌گری ذکر کرده‌اند: «اظهارالمشوق له بالخلافة». (همان، ج ۷۵، ص ۲۳۵)

زنان نیز تصمیم‌گیری در امور مهم خانواده را به شوهر خود بسپارند و از قدرت تصمیم‌گیری او نزد دیگران به‌خصوص فرزندان تعریف نمایند. همچنین به همسر خود اعتماد نموده، در مشکلات کاری - دست‌کم با زبان - او را همراهی کنند و در سخن گفتن با او از کلمات تأییدکننده بهره‌گیرند و بسیار به او بگویند: «به تو افتخار می‌کنم.» بی‌گمان توانایی مردان به پشتیبانی همسرشان بستگی دارد.

مقام معظم رهبری:

زن، یک موجودی است رقیق، مظهر زیبایی، لطافت و رقت و مرد به این چشم به او می‌نگرد؛ محبت او را در این قالب ترسیم و مجسم می‌کند. مرد در چشم زن، مظهر اعتماد [و] نقطه تکیه‌گاه است و محبت خودش را به او در این قالب ترسیم می‌کند. این دو تا، دو نقش جداگانه است از یکدیگر، و هر دو نقش لازم است. زن وقتی به مرد نگاه می‌کند، با همان چشم محبت و عشق، او را در نقش یک تکیه‌گاه می‌بیند که می‌تواند از نیروهای جسمی و فکری او برای پیشبرد کار زندگی استفاده کند؛ مثل یک موتور. مرد وقتی به زن نگاه می‌کند، به چشم مظهر انس و آرامش می‌نگرد که می‌تواند به انسان آرامش بدهد. اگر مرد نقطه اتکا در زمینه مسائل ظاهر زندگی است، زن هم به نوبه خود نقطه اتکاست برای مسائل روحی و معنوی زندگی؛ دریایی است از انس و محبت [که] می‌تواند مرد را در این فضای سرشار از محبت، از همه غصه‌ها و غم‌های خودش خارج کند. اینها توانایی‌های مرد و زن است؛ توانایی‌های روحی آنهاست.^۱

پنج. زنان بیشتر به حمایت نیاز دارند و مردان بیشتر به ریاست متمایل‌اند. بر این اساس زنان باید تدبیر امور خانه را به دست شوهر خود بسپارند، اما از همکاری و بیان نظر مشورتی دریغ نورزند. نیز در مقابل همسر خود باید متواضع باشند و او را با دیگران نسنجند و اگر شوهرشان نمی‌تواند مشکلی را حل کند، او را مایوس نکنند.

مردان نیز در گفتار و رفتار تکیه‌گاه مناسبی برای همسر خود باشند و در مشکلات به او توجه کنند و وی را تسلی دهند. همچنین امور خانواده را به‌درستی مدیریت کنند و بدانند زنان به مردان مقتدر، مسئولیت‌پذیر و متعهد نیازمندند.

اگر زن در خانه، ریاست شوهر را نپذیرد، اعتماد به نفس مرد آسیب می‌پذیرد و روحیه

۱. حاج علی‌اکبری، مطلع عشق، خطبه عقد به تاریخ ۶ شهریور ۱۳۸۱.

لجبازی در او ایجاد می‌گردد و بدین‌سان انگیزه وی برای پذیرش مسئولیت‌های سنگین خانوادگی تضعیف می‌شود. به این ترتیب، با نبود مدیریت واحد و متناسب با مسئولیت‌ها، بی‌نظمی در خانه حاکم می‌شود و در نهایت فرزندان از پدر و مادر خود فرمان نمی‌پذیرند و در نتیجه درست تربیت نخواهند شد.

شش. خیال‌پردازی زنان قوی‌تر است و مردان معمولاً جدی‌تر و استدلالی‌ترند. بر این اساس مردان باید از بیان سخنانی که همسرشان را مضطرب می‌سازد، بپرهیزند و به همسر خود امنیت خاطر دهند. برخی سخنان اغراق‌آمیز همسر خود را جدی‌نگیرند و هدف اصلی از ابراز آن سخن را دریابند. برای مثال، وقتی زن به شوهر خود می‌گوید: «تو هیچ وقت به من توجه نمی‌کنی»، درحقیقت می‌گوید: «لطفاً اکنون به من توجه کن.»

زنان نیز در به‌کار بردن کلمات و جملات دقت بیشتری کنند؛ زیرا شوهر آنها سخنانشان را جدی خواهد گرفت.

هفت. قدرت تکلم در زنان قوی‌تر از مردان است. معمولاً زن‌ها شکایت می‌کنند: «شوهرم کم‌گوست» و مردان نیز شکایت می‌کنند: «همسرم همواره حرف می‌زند.» با توجه به این تفاوت جنسیتی، زنان این انتظار خود را تعدیل کنند و نیاز به سخن گفتن بیشتر را در روابط خود با فرزندان و یا سایر زنان (بستگان و دوستان) تأمین نمایند. از این نکته نیز غافل نباشند که مردان از شیرین‌سخنی همسرشان لذت می‌برند و بدان نیاز دارند. معمولاً زنان خوش‌زبان نزد شوهر خود از زنان خوش‌سینما محبوب‌ترند. زنان و مردان بکوشند تا شنونده خوبی برای سخنان همسرشان باشند.

مردان بسیاری از اوقات در سکوت می‌اندیشند و سپس نتیجه پایانی را بر زبان می‌آورند. آنان دوست ندارند تردیدشان را نشان دهند و نیز تحلیلی و استدلالی سخن می‌گویند، بی‌آنکه متوجه احساسات خود باشند. همچنین برای صحبت کردن در مورد احساس‌های خود به‌ویژه احساس‌های منفی مانند عصبانیت و سرخوردگی، تمایل کمتری دارند. آنها معمولاً بیان این نوع احساسات را ضعف می‌دانند، ولی زنان پس از تجربه احساسات منفی دوست دارند در مورد آن صحبت کنند تا از این طریق احساس آرامش کنند. در ضمن زنان برای افزایش صمیمیت و نزدیکی علاقه دارند در مورد هر کاری که انجام می‌دهند، یا درباره اتفاق‌هایی که در طول روز افتاده، با همسرشان

صحبت کنند، ولی مردان گفتگو در مورد جزئیات را خسته کننده و بی فایده می دانند. همچنین مردان تمایل دارند هنگام بروز مشکل به جای صحبت کردن در مورد آن، به دنبال راه حل برای رفع آن باشند، ولی زنان دوست دارند ابتدا درباره مشکل و احساس خود نسبت به آن سخن بگویند و سپس به راه حل بپردازند.

هشت. زنان لطیف تر از مردان، و مردان خشن تر از زنان هستند. بنابراین زنان رفتار جدی مرد را خشونت بی رحمانه بشمارند و از شوهر خود انتظار ابراز محبت زنانه نداشته باشند و در رفتارهای گوناگون شوهر خود نیز به ابراز محبت های او توجه کنند. مردان هنگام خرید برای خانه، تعمیر لوازم منزل و هر خدمتی که به خانواده می کنند، پیام های محبت آمیزی دارند. به مردان نیز توصیه می شود به همسر خود سخت گیری نکنند. از تأثیر کلماتی که بار عاطفی دارد، غفلت نورزند و به شدت از تندخویی بپرهیزند و از همسر خود حمایت و حفاظت کنند؛ زیرا زنان به دلیل ظرافت جسمانی و عواطف لطیف، آسیب پذیرترند.

